

СЕКЦІЯ СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ ХАРЧОВОЇ
ПРОМИСЛОВОСТІ

**ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ВІТЧИЗНЯНОГО ВИРОБНИЦТВА ОСНОВНИХ
ВИДІВ ПРОДУКТІВ ХАРЧУВАННЯ НА УКРАЇНСЬКОМУ РИНКУ**

О.А. Лисенко, канд. фіз.-мат. наук

Національний університет харчових технологій

Для визначення тенденцій розвитку вітчизняного виробництва продуктів харчування був проведений кореляційний аналіз взаємозв'язку таких індикаторів самозабезпеченості продовольством країни як фізична достатність та економічна доступність на основі статистичних даних за 2007-2013 рр.

За аналізований період фізична достатність м'яса та м'ясопродуктів складала в середньому близько 70%. Кореляційний аналіз показав, що динаміка виробництва даного виду продукту слабо корелює із темпами змін цін виробників так і споживчих цін. Зростання виробництва даного виду продукту призводить до значно меншого зниження цін виробників і споживчих цін. Проте між темпами змін цін виробників та споживчих цін спостерігається практично лінійний прямиий зв'язок. Це є свідченням того, що процес ціноутворення даного виду продукції відбувається у ринкових умовах.

За наступним видом продовольства - хліб та хлібопродукти – достатність споживання перевищує норми споживання і кореляційний аналіз показав, що між темпами змін споживання та цінами виробників спостерігається високий зв'язок та ще сильніший між темпами змін споживання і споживчими цінами, тобто даним продуктом харчування населення, в основному, забезпечується за рахунок вітчизняного виробництва.

Ситуація на ринку молока та молокопродуктів за умов значної недостатності його споживання населенням країни свідчить, що виробництво даного виду продукції залежить від споживчого попиту на неї. Це

підтверджується тим, що між темпами змін обсягів виробництва даного виду продукції та темпами змін споживчих цін спостерігається помірний зв'язок, а між темпами змін обсягів виробництва та темпами змін цін виробників практично лінійного зв'язку не існує. В результаті, найсильніший вплив на зростання темпів споживання здійснює зниження цін виробників.

Стабільне споживання яєць та яйцепродуктів за досліджувані роки призвело до існування оберненого помірного зв'язку між темпами зміни обсягів виробництва та темпами зміни цін виробників і споживчими цінами, тобто зростання обсягів виробництва призводить до помірного зниження цін виробників.

Відносно цукру було виявлено, що стійка тенденція щодо зниження його споживання і зростання обсягів виробництва впливає на зниження цін виробників та споживчих цін, що є наслідком відсутності конкурентів на вітчизняному ринку цукру.

Аналогічна ситуація склалася і на ринку олії та інших рослинних жирів, споживання яких перевищує у 1,5 рази порогові значення споживання. Незважаючи на помітний прямий зв'язок між темпами змін обсягів споживання і темпами змін цін виробників та темпів змін споживчих цін на олію та інші рослинні жири, між темпами змін обсягів виробництва даного виду продукції та її споживання існує обернений сильніший зв'язок. Така ситуація свідчить про те, що, не зважаючи на зростання цін, населення вважає за краще купувати даний продукт і при цьому вітчизняного виробництва. Це підтверджується тим, що на темпи зміни споживання даного виду продукту мають недостатній прямий вплив темпи змін цін вітчизняних виробників та трохи більший вплив здійснюють темпи змін споживчих цін, а також темпів зростання споживання дуже сильно впливають на темпи зростання частки витрат населення в загальних витратах.

Овочі та баштанні протягом 2007-2013 рр. населенням України споживалися на рівні 70% від порогових значень і кореляційний аналіз даних показав, що зростання обсягів вирощування овочів та баштанних призводить до

достатньо сильного зниження рівня цін сільгоспвиробників, але практично не впливають на темпи змін споживчих цін на даний вид продукції. Така ситуація пояснюється високим рівнем самозабезпеченості за рахунок власного виробництва, сезонністю даного виду продукції та перевагою вітчизняної продукції у населення.

Стосовно фруктів, ягід, горіхів та винограду, споживання якого не досягає навіть половини зазначених норми і, враховуючи, що даний вид продукції має достатньо високий рівень імпортозалежності (близько 40%), то кореляційний аналіз показав відсутність лінійного зв'язку між темпами змін обсягів виробництва та темпами змін споживчих цін, а також залежності між темпами обсягів вирощування та темпами змін цін виробників. Необхідно зауважити, що прямий кореляційний зв'язок між темпами змін споживання та темпами змін обсягів вирощування свідчить про те, що населення вважає за краще споживати продукцію вітчизняного виробника.

ЛІТЕРАТУРА

1. Виробництво основних видів промислової продукції / Промисловість // Офіційний сайт Державної служби статистики України. – 23.01.2014. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>.

2. Споживання продуктів харчування в домогосподарствах / Витрати та ресурси домогосподарств // Офіційний сайт Державної служби статистики України. – 31.07.2013. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>.

3. Індекси споживчих цін на товари та послуги / Ціни і тарифи // Офіційний сайт Державної служби статистики України. – 06.01.2014. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>.

4. Індекси цін виробників промислової продукції / Ціни і тарифи // Офіційний сайт Державної служби статистики України. – 09.01.2014. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>.

5. Середні ціни реалізації сільськогосподарської продукції / Сільське господарство // Офіційний сайт Державної служби статистики України. – 07.02.2014. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>.